

גליון מס' 212

שבת פרשת חיי שרה תשפ"ו

אומ שניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

יוצא לאור לרפואת עם ישראל ובכללם לר' יפת בן אסתר שליט"א בתושח"י

עניין של חינוך

"ולרְבִּיקָה אֶח וּשְׁמוֹ לִבָּן" (בראשית כד, כט)

כתב רבינו ה'בן איש חי' זצ"ל בספרו 'עוד יוסף חי': יש אנשים ששםם נאה ומעשיהם נאים, ויש אנשים ששםם נאה אך מעשיהם אינם נאים, כמו לבן הארמי ששמו "לבן" מורה על זוך וטוהר, יושר וחסד, אך האמת היא שמעשיו היו רעים ומכוערים, מאוסים ומדיפים ריח רע ושחורים כזפת וכפחם. אלא שיש להבין, הרי מעשיו רעים ומכוערים, אם כן כיצד זכה וקיבל שם כל כך נאה ובעל משמעות חיובית? והשיב הצדיק: אדרבה, שמו רומז למידותיו המגונות, כי השם "לבן" משמעותו "לא – בן", כלומר אין בו בינה וחוכמה, כי כולו מלא סכלות ורמאות, רוע ורשעות, שהרי נאמר בתורה (דברים כו, ה): "ארמי אבד אביו", ורש"י הקדוש פירש: "זה לבן הרשע שביקש ורצה לעקור את עם ישראל משורשו"! והיכן מצאנו שרצה לבן הארמי לעקור את הכול? אלא בשעה שאליעזר עבד אברהם הגיע לחרן על מנת למצוא אישה ליצחק, התגלגלו הדברים והגיע אל ביתם של לבן ובתואל אביו, והם זממו להורגו כדי לקחת את כל רכושו, וגם למנוע את בניין בית ישראל, וברוב רשעותם הניחו רעל בצלחתו, אך ה' ברחמיו מנע מאליעזר לאכול זאת וכך ניצלו חייו. אך אילו היה מת, הרי שהיה נאסר על יצחק לשאת אישה, כי מי יודע אם אליעזר לא קידש לו את אחת מאחיותיה, ועל פי תורתנו אסור לאדם להינשא לשתי אחיות! ועל זאת נקרא "לבן" – כלומר, אדם ללא בינה ותבונה!

בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

שלוחי מצוה אינם ניזוקין

"ויהיו חיי שְׁרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּשְׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שְׁרָה" (כד, א) וברש"י: "שני חיי שרה" – כולן שוין לטובה. היה קשה לרש"י שלכאורה זה יתור לשון, מדוע התורה חוזרת ואומרת שני חיי שרה? ולכך אומר רש"י: כולם שווים לטובה, אבל שבעים פנים לתורה, ונראה להציע בזה פשט נוסף. מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל בספרו 'טעמא דקרא', אומר יסוד גדול בעניין שלוחי מצוה אינם ניזוקין. רש"י (בפסוק ב') מפרש: ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרח נשמתה ממנה ומתה – השטן אמר ל ה שאברהם הלך לשחוט את יצחק, היא לא שמעה את כל דבריו, ועוד לפני שהיא הספיקה לשמוע שהוא לא נשחט פרח נשמתה. שואל מרן שר התורה זצ"ל: הרי שלוחי מצוה אינם ניזוקין, אברהם ויצחק עשו כזאת מצוה עצומה, ואיך יתכן שאברהם איבד את אשתו ויצחק איבד את אמו, הרי הם שלוחי מצוה ואינם ניזוקין? אומר מרן ר' חיים יסוד גדול: מה שכתוב ששלוחי מצוה אינם ניזוקין, הפירוש הוא שהמצוה לא תחדש להם נזק, שהרי יש מושג שהשטן מקטרג בשעת הסכנה, ועל זה נאמר שסכנה שבאה על ידי מצוה זה לא סיבה שיהיה נזק, אבל מי שנגזר עליו שביום פלוני הוא צריך למות, ובאותה שעה הוא עושה מצוה – הוא שליח מצוה, אדרבה בשבילו זו זכות גדולה, ותיקון גדול ועילוי גדול שמסבבים שהמיתה שממילא נגזרה עליו, תבוא דרך מצוה. וכן מי שנגזר עליו לקבל מכה כלשהיא, זה זכות שזה בא לו על ידי מצוה, וכמו שחז"ל אומרים (מסכת חולין ז:): ניקוף מן צה כדם עולה – אדם שנוקף את אצבעות רגליו ויורד לו דם, זה מכפר כמו דם עולה, וזה דווקא רק אם הוא הולך לדבר מצוה. שרה אמנו, הגיע זמנה למות בלי קשר לבשורת העקידה, זה היה מניין השנים שנקצבו לה. ודאי שהעקידה לא גרמה לה למות, ואף אילו לא העקידה היא היתה מתה מסיבה אחרת, וממילא אדרבה זה זכות בעבורה שהמיתה היתה מסיבת המצוה של העקידה, זה זכות גדולה, וזה לא סותר לכך ששלוחי מצוה אינם ניזוקין. ועל דרך זו אפשר לומר, שזה הפירוש "שני חיי שרה", שלא תהיה לנו קושיה במה שאמרנו שנסמכה מיתת שר ה לעקידה לפי שעל ידי בשורת העקידה פרח נשמתה, מה עם שלוחי מצוה אינם ניזוקין? ועל כך התורה אומרת "שני חיי שרה", לו הם השנים שהוקצבו לה, אלו הם שני חיי שרה, זה מניין השנים שהיא היתה צריכה לחיות, והעקידה לא קירבה את מיתתה! לפני כמה שנים היתה טרגדיה נוראה בארץ, בליל הושענא רבה סוכה עלתה באש, ונשרפו שם שני ילדים, מרן שה"ת רבי חיים קנייבסקי זצ"ל הגיע לנחם שם והוא אמר להם את הווארט הזה, והוא הוסיף ואמר: שזה שהם הלכו לישון בסוכה ונשרפו זה לא סותר לכך ששלוחי מצוה אינם ניזוקין, שודאי שהגיע הזמן שלהם למות, וזה זכות גדולה בשבילם שהמיתה באה להם על ידי הסוכה. אביו של רבי משה פיינשטיין היה מוסר נפשו למצות סוכה, ובזקנותו היה קור גדול בימי סוכות ואביו הקפיד על שינה בסוכה, כתוצאה מזה הוא לקה בדלקת ריאות ונפטר. בהלווייתו אמר רבי משה פיינשטיין, שהפטירה לא באה בעקבות שישן בסוכה אלא נגזר עליו למות, והיות וכל ימיו מסר נפשו על מצות סוכה זיכה אותו ה' שכאשר הגיע זמנו הוא נפטר מתוך מצוה. (מתוך העלון ברינה יקצור)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

צדיק גוזר! \ ספור על רבנו מרן הגאון הצדיק המקובל רבי חיים חג'בי זצ"ל זיע"א

מעשה זה התרחש בתימן 'ביהוד אל רבוע' כחמש או שש שנים לפני עליית "מרבד הקסמים" בשנת ה'תש"ד לערך. איילה הייתה ילדה בריאה, מלאת חיים וחברותית ונהגה לשחק ככל בנות גילה במשחקים השונים ככל הילדים. בהיותה בת עשר שנים בערך, חשה ברע, חלטה ול"ע נתבקשה לבית-עולמה. השמועה על דבר פטירתה של הילדה הקטנה עשתה לה כנפיים בכל האזור מחוץ 'כוולאן' ובמיוחד ביישוב 'רבוע' שבו התגוררה, וכל קרובי המשפחה, שכנים ידידים ומכרים החלו לנהור אל עבר משפחתה על מנת לחלוק לה כבוד אחרון ולקבורה. נשלחו מספר גברים לכרות קבר עבור הילדה בבית העלמין היהודי. לאחר מספר שעות כשסיימו את מלאכת המצווה, החל הציבור במסע ההלוויה. כשהגיעו לבית העלמין היהודי הבחינו כי הרה"ג המקובל ר' חיים חג'בי רב הקהילה שהיה אמור היה להיות נוכח במקום להספיד ולעורר את הלבבות לא נוכח במקום. מיד שלחו להודיע ולבקש מכבוד הרב שיגיע לבית העלמין, כיוון שהציבור מחכה לו שיערוך את סדר הקבורה והספד הילדה. הגיעו שליחים אל הצדיק ואמרו לו את דבר שליחותם. ענה להם הרב, שלא ילך עימם וגם ציווה עליהם לומר לכל הציבור הנמצא בבית העלמין לחזור על עקבותיהם, ועוד הוסיף הצדיק ואמר, כי הילדה תתעורר ותחזור לחיים. נדהמו השליחים ואמרו לרב: "כבוד הרב כבר חפרו את הקבר". ענה להם הצדיק: "הקבר לא נועד לילדה. הילדה תחיה והקבר נועד לקשישה" ואף נקב בשמה פלונית אלמונית. כשחזרו השליחים ומסרו את דברי הרב למלווים בבית העלמין, נדהמו כולם והמולה נשמעה בין הציבור, אלא שבינתיים הילדה המתה התעטשה שלוש פעמים ברציפות לתדהמת הנוכחים, ומיד הסירו מעליה את התכריכים ושמו פניהם יחד עם הילדה אל עבר היישוב... בעודם נכנסים אל היישוב הגיעה אליהם שמועה, כי פלונית אלמונית הוכשה על ידי נחש ונפטרה. מיד פנו כל הציבור יחד עם כבוד הרב לטפל בנפטרת האחרת וטמנו אותה בקבר שחפרו בתחילה עבור הילדה. חלפו שנים, ואיילה זכתה ועלתה לארץ ישראל יחד עם כל בני משפחתה בעליית "מרבד הקסמים". קבעה את מגוריה בעיר במרכז הארץ, והיא עדות חיה למעשה. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן הגאון

הצדיק המקובל

חיים חג'בי

זצ"ל זיע"א

(כ" חשון התש"י)

המקובל רבי חיים חג'בי זצ"ל נולד בשנת ה'תרכ"ו לאביו: ר' משה (מוסא) ממשפחת תלמידי חכמים ורבנים. עוד בילדותו ניכר ובלט בחריפותו ובמידותיו הטובות ביחוד לאחר שאביו שלחו ללמוד בישיבה בעיר צנעא. כיהן כנשיא אב"ד ורב קהילת "רבוע" במחוז כוולאן שבתימן. גאון בנגלה ובנסתר. בקי בקבלה. בעל רוח-הקודש. ירא שמים. ענוותן. מלומד בניסים. רבים פנו אליו בצרותם-ונושעו. אף היום רבים רואים ישועות על ציונו. עלה לארץ ישראל בחודש תשרי ה'תש"י ולאחר כחודש התבקש לבית-עולמו. רבנו נלב"ע ב- כ' חשוון ה'תש"י. רבנו חי ופעל כ- 74 שנים. ציונו בבית-העלמין סגולה

שבפתח-תקווה (חלקה ד שורה מ).

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו
אמן!

כוח התפילה!

ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב (כד, סג),

בזמנו של רבי חיים מוולוז'ין, היה יהודי בשם רבי חיים זלאטעס, שהיה ידוע שתפילותיו מתקבלות. התפילה שלו היתה תפילה! בעת שהתפלל, לא היה זו ממקומו, לא התנועע, ללא שום חיצוניות, רק פנימיות. הוא היה כל כך דבוק בה', עד שלא הרגיש כלום מכל הנעשה סביבו, כמו שכתב הרמב"ם בהלכות תפילה (פ"ה ה"ד): "ונותן עיניו למטה, כאילו הוא מביט לארץ, ויהיה ליבו פנוי למעלה, כאילו הוא עומד בשמים... ועומד כעבד לפני רבו באימה וביראה ופחד".

רבי חיים היה עובד בבית חרושת שהיה בבעלותו של גוי. כל יום היתה הפסקת צהריים שנמשכה שעה, והפועלים היו יוצאים מבית החרושת, איש איש לענייניו. בית החרושת היה נותר ריק מאדם. יום אחד החליט רבי חיים להתפלל בשעה זו תפילת מנחה, בידעו כי לא אמור לבוא לשם איש. הוא נעל את דלת בית החרושת מבפנים, ונעמד להתפלל. דא עקא, בדיוק באותו יום צריך היה בעל הבית להיכנס, ובידעו כי רבי חיים נותר בפנים, הוא דפק על הדלת הנעולה, וביקש ממנו שיפתח. אבל אין קול ואין עונה. הוא הגביר את עוצמת הדפיקות, ועדין אין קול ואין עונה. הוא עלה בסולם והביט מבעד לחלון, לראות אם אכן רבי חיים נמצא בפנים, ואכן הוא רואה אותו עומד ליד הקיר, לא נע ולא זע. הוא קרא לו מהחלון: "חיים! תפתח את הדלת". – אין קול ואין עונה. "חיים! אתה עושה ממני צחוק? אני צריך להיכנס". ורבי חיים לא שומע כלום, לא רואה כלום, לא זז מהמקום. הגוי לקח מוט ברזל והחל לדפוק על דלת הברזל, עד שכל השכנים נזעקו למקום. "היהודי עושה את עצמו כאילו אינו שומע", הוא מסביר לכל הקהל שהתאסף. "גם אם נניח שהוא נרדם בעמידה – אי אפשר שלא לשמוע דפיקות חזקות כל כך. אין זאת אלא שהוא עושה ממני צחוק". כל הנאספים החלו לקלל את היהודי החצוף, וחמתו של בעל בית החרושת בערה בו. "האמת היא", אמר, "שיהודי זה תמיד עבד אותי ביושר ובנאמנות שאין למעלה מהן. פשוט תענוג לעבוד איתו. אינני יודע מה קרה לו". והוא עלה לחלון וקרא: "חיים! אין לי הרבה זמן. אם אינך פותח – אני יורה בך". – אין קול ואין עונה. כעסו גבר. הוא ידע כי באמת הוא לא רשאי להרוג אותו, אך החליט להגביר את איומיו וירה מספר כדורים, שעברו במרחק סנטימטרים ספורים ליד אזנו של רבי חיים, פגעו בקיר ונקבו אותו. – ורבי חיים לא רואה, לא שומע, הוא מתפלל. כל הנוכחים הביטו בהשתאות באדם המופלא, שיריות לא מזיזות אותו ממקומו... כעבור מספר דקות נוספות, הם רואים שהנה הוא זז ממקומו ופוסע לאחור. כשבעל הבית ראה זאת הוא מיהר לצעוק: "חיים! תפתח את הדלת מיד!" רבי חיים סיים את "עושה שלום" ומיהר לפתוח לו את הדלת. בעל המפעל החל לצעוק עליו בכעס רב: "מדוע לא פתחת לי את הדלת?" – ורבי חיים מתפלל ומשיב: "הרי פתחתי לך מיד כשביקשתי..." "וכי לא שמעת את הצעקות, הדפיקות, והיריות שאת חוריהן תוכל לראות כאן על הקיר?" – "לא. לא שמעתי כלום!" פעם שאלו אותו: איך אתה עושה את זה? יש אנשים שבשעת התפילה מתנענעים, צועקים, סופקים כפים, והחיצוניות משפיעה עליהם פנימה. אבל אתה לא נע ולא זע, ובכל זאת מצליח להגיע לריכוז ולכוונה עצומים, כלשון הרמב"ם: "כאילו הוא עומד בשמים", כיצד? נענה רבי חיים ואמר, אמשול לכם משל: מלך אחד הוציא כרוז בכל המדינות: מי שיבנה לי ארמון, שיכולים להכניס בתוכו שלושה מיליון מטבעות זהב, בדיוק נמרץ, שורות שורות מהרצפה ועד התקרה – יקבל את כל המטבעות לעצמו. כל המומחים, האדריכלים והמהנדסים, ניסו לחשב את הגודל המדויק, אך המלאכה היתה קשה, שכל כל סטיה של סנטימטר אחד, עלולה להביא לכך שכל הבניה תרד לטמיון. אדריכל אחד, בעל שם עולמי, טען שהוא יכול לבצע את המלאכה. הוא החל בבניה, ולאחר שסיים הביאו את שלושת מיליון המטבעות, שנספרו שוב ושוב למניעת טעות, והחלו להכניסן אל הארמון. העמידו את השורות בסדר מופתי... מהרצפה עד התקרה... והנה... מטבע אחת נשאר בחוץ! לא נכנסת! מנסים לדחוף בכח – לא הולך! המומחה העולמי חייד ואמר: "לא צריך לדחוף! אם אמרתי שזה יכנס – זה יכנס גם בלי דחיפות". הוא הורה להוציא את כל המטבעות, והחל לסייר בארמון. לפתע הבחין בחתיכת בוץ שנדבקה לרצפה. הוא גרד אותה, ניקה את הרצפה, ושלושת מיליון המטבעות נכנסו בדיוק נמרץ. "הנמשל" – אמר רבי חיים: "הקב"ה, שברא את כל העולם, ברא את האדם שהוא 'עולם קטן' בפני עצמו. במרכזו הוא ברא את הלב, וציוה בתורתו הקדושה: 'ולעבדו בכל לבבכם' ואמרו רבותינו: 'איזוהי עבודה שבלב – זו תפילה'. כלומר, הלב מתאים לתפילה והתפילה מתאימה ללב. אין צורך לדחוף, להתנדנד לצעוק – אם הלב מספיק נקי, התפילה נכנסת בו וממלאת אותו בדיוק נמרץ! 'אם רואים שמתפללים ו'זה לא הולך' – יש לדעת שהלב אינו נקי לגמרי! דבק בו בוץ! 'כי כשהלב נקי, 'ולעבדו בכל לבבכם' – התפילה ממלאת את כולו! מגיעים לדבקות מוחלטת בקב"ה, לא נותר בו מקום לכל גשמיות שהיא, ואין צורך בשום פעולות חיצוניות לשם כך!". (הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל - לתפילה צריך לב נקי!)

יוצא לאור לרפואת כלל עם ישראל ובכללם לר' יפת בן אסתר שליט"א